

AC-04

Ver 1.3

Op- en overslag van
diervoeders

HISTORIEK VAN HET DOCUMENT

Versie en datum van goedkeuring	Reden van revisie	Draagwijdte van de revisie	Uiterste datum van toepassing
0.0 03/07/2008	Vereenvoudiging van de structuur	Volledig document	01/01/2009
1.0 09/08/2012	Goedkeuring van versie 2 van de Autocontrolelegids Dierenvoeders G-001	Volledig document	09/11/2012
1.1 23/08/2013	Verwijzing naar AC-02 opgenomen	Punt 2	22/11/2013
	Toepassing van Verordening (EU) 225/2012 en van het KB van 21/02/2006	Punten 5.1 en 5.5	
	Verwijzing naar leveranciersevaluatie	Punt 3	
1.2 23/12/2015	Publicatie van Verordening (EU) 2015/1905 (Wijziging van Verordening (EG) 183/2005)	Punt 5.5	23/12/2015
1.3 21/10/2016	Nieuwe lay-out	Volledig document	21/10/2016

Inhoudstafel

1. INLEIDING	4
2. TOEPASSINGSGEBIED.....	4
3. AANKOOP	5
4. ONTVANGST	5
5. OPSLAG EN ANDERE PROCESSEN	5
5.1. OPSLAG VAN DIERVOEDERS.....	5
5.2. MEET-, DOSEER- EN CONTROLEAPPARATUUR	7
5.3. DROGEN.....	7
5.4. REINIGEN EN/OF SORTEREN.....	8
5.5. VERPAKKING.....	8
6. TRACEERBAARHEID	9
7. PRODUCTEN MET AFWIJKINGEN	9

AC-04: Op- en overslag van diervoeders

1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de specifieke voedselveiligheidsaspecten bij de op- en overslag van diervoeders zijnde:

- voedermiddelen
- toevoegingsmiddelen
- voormengsels
- mengvoeders

2. Toepassingsgebied

De onderneming die diervoeders op- en overslaat voor rekening van derden dient de bepalingen opgenomen in dit document 'AC-04: Op- en overslag van diervoeders' te respecteren.

Het begrip 'op- en overslag' omvat niet alleen het eigenlijke opslaan en overslaan van producten voor derden, maar ook andere activiteiten die worden uitgevoerd voor rekening van derden zoals drogen van granen, verpakken, reinigen/sorteren, etc.

Indien deze onderneming ook andere activiteiten, zoals handel of productie van diervoeders, uitoefent of indien het bedrijf op- en overslag van diervoeders voor eigen rekening uitvoert, dan dienen de bepalingen uit respectievelijk de documenten 'AC-03: Handel in diervoeders' en 'AC-02: Productie van diervoeders' toegepast te worden. Bij productie van voeder voor rekening van derden en bij het drogen van een ander diervoeder dan granen, oliehoudende of eiwitrijke zaden moeten de voorschriften van het document AC-02 nageleefd worden.

Transportactiviteiten per weg uitgeoefend door de onderneming dienen volgens de bepalingen uit 'AC-05: Wegtransport van diervoeders' plaats te vinden.

Voorbeeld toepassingsgebied voor een onderneming die diervoeders op- en overslaat

Een onderneming die diervoeders op- en overslaat dient de documenten 'AC-00: Inleiding', 'AC-01: Algemene bepalingen' en 'AC-04: Op- en overslag van diervoeders' toe te passen. Voor eventuele transportactiviteiten per weg, onder de verantwoordelijkheid van de onderneming, worden de bepalingen van het document 'AC-05: Wegtransport van diervoeders' toegepast.

Bedrijven die enkel overslag doen voor rekening van derden, dienen dit document ook toe te passen.

De onderneming die diervoeders opslaat die dierlijke bijproducten bevatten, moeten eveneens voldoen aan de eisen vermeld in het document 'AT-11: Dierlijke bijproducten'.

Een aantal voorwaarden uit de technische documenten van de AT-serie moeten in beschouwing genomen worden binnen de organisatie van iedere onderneming en zijn van toepassing op bepaalde activiteiten van op- en overslag:

- 'AT-01: Wetgeving';
- 'AT-02: Meldingsplicht';
- 'AT-03: Normen, actiedrempel en meldingslimietentabel';
- 'AT-04: Praktische uitvoering van het HACCP-plan'.

3. Aankoop

De leverancier inrichtingen van diervoeders moeten volgens de Europese Verordening (EG) nr. 183/2005 tot vaststelling van voorschriften voor diervoederhygiëne geregistreerd en eventueel erkend zijn.

In België bestaat een extra niveau tussen de registratie en de erkenning van een bedrijf zoals bepaald in de Europese Verordening (EG) nr 183/2005: de toelating. Dit niveau wordt omschreven in het Koninklijk Besluit van 16 januari 2006 tot vaststelling van de nadere regels van de erkenningen, toelatingen en registraties afgeleverd door het FAVV (zie 'AT-01: Wetgeving').

Een onderneming die op- en overslag wenst uit te besteden of beroep wenst te doen op een transporteur, mag enkel beroep doen op inrichtingen die erkend, toegelaten of geregistreerd zijn.

Een evaluatie van de dienstleveranciers (transporteurs, opslagbedrijven in onderaanneming, enz.) kan nodig zijn om de voedselveiligheid en de kwaliteit van de aankopen van producten en diensten te waarborgen.

4. Ontvangst

Bij de ontvangst dient te worden gecontroleerd of de ontvangen producten voldoen aan de gestelde eisen. De begeleidende documenten en eventuele analysedocumenten moeten worden nagekeken.

De producten dienen steeds te voldoen aan de wettelijke eisen voor het land van bestemming (bvb. etikettering). Indien het land van bestemming onbekend is, dan moet het product voldoen aan de wettelijke eisen van het land waar het product wordt opgeslagen.

Alle producten aanwezig in een onderneming worden geacht, behoudens bewijs van het tegendeel, gehouden te zijn met het oog op verhandeling of gebruik (eventueel na verwerking) voor dierlijke voeding in het binnenland.

Bij de ontvangst moeten de diervoeders onderworpen worden aan een ingangscntrole (bvb. geur, kleur, structuur, vochtgehalte, temperatuur). Verpakte producten dienen te worden gecontroleerd op beschadigingen.

Een procedure die beschrijft wat dient te gebeuren met producten die niet voldoen aan de gestelde eisen (bvb. weigering, aanvaarden met voorwaarde, andere bestemming geven) moet bestaan en dient toegepast te worden indien nodig.

Bij ontvangst van voedermiddelen, toevoegingsmiddelen en voormengsels moeten in het register volgende gegevens worden bijgehouden:

- benaming van het product;
- naam en adres van de opdrachtgever;
- datum van ontvangst;
- hoeveelheid;
- lotnummer van de opdrachtgever;
- houdbaarheidsdatum, indien van toepassing.

5. Opslag en andere processen

5.1. Opslag van diervoeders

Alle producten, zowel in bulk als in zak, moeten zo zijn opgeslagen dat:

- ze gemakkelijk kunnen worden geïdentificeerd;
- ze fysisch gescheiden zijn van andere producten;
- verwarring met andere producten is uitgesloten;
- de houdbaarheidsdatum niet wordt overschreden;
- aan de bewaaromstandigheden die vermeld staan op het etiket wordt voldaan.

De opslag van de producten moeten dusdanig zijn dat de kans op beschadiging van de verpakking, morsen of weglekken van het product tot een minimum wordt herleid.

Diervoeders moeten zo worden opgeslagen dat ze gemakkelijk te identificeren zijn en verwarring met andere diervoeders is uitgesloten.

Wanneer een product in transit of bestemd voor export buiten de Europese Unie, wordt gestockeerd in de onderneming, moet deze stock een goed zichtbaar opschrift met de melding « Export » hebben. De eigenaar of houder van het product moet de bestemming kunnen bewijzen, door middel van afdoende documenten, uiterlijk op het moment van de levering.

Om de omvang van een eventuele *recall* te beperken, is het aangeraden om regelmatig de silo's en opslagruimten van droge producten volledig leeg te maken. Alle ledigingen moeten worden geregistreerd.

Recipiënten die dienen voor opslag en vervoer van de hieronder vermelde producten die bestemd zijn voor gebruik in diervoeders, mogen niet gebruikt worden voor opslag of vervoer van andere producten, tenzij deze voldoen aan de normen die van kracht zijn in de sector van de diervoeders.

Dit is van toepassing op de volgende diervoeders:

- mengvetten;
- plantaardige oliën;
- van plantaardige oliën afgeleide producten.

Indien er een risico van verontreiniging bestaat, moeten deze producten gescheiden worden gehouden van elke andere lading.

Indien dit gescheiden gebruik niet mogelijk is, worden de recipiënten grondig gereinigd zodat ieder spoor van het product verwijderd wordt, als die recipiënten eerder werden gebruikt voor producten die niet voldoen aan de voorschriften die gelden in de sector van de diervoeders.

De toe te passen procedure moet schriftelijk vastgelegd zijn.

Dierlijke vetten die afgeleid zijn van categorie 3-materiaal moeten vervoerd en opgeslagen worden in overeenstemming met de in Verordening (EG) nr. 1069/2009 vastgelegde geldende voorschriften (zie. 'AT-11: Dierlijke bijproducten').

Opslag en vetmenging

Een bedrijf dat ruwe oliën, geraffineerde oliën, dierlijke vetten en uit de voedingsindustrie teruggewonnen oliën en/of afgeleide producten mengt, om er een voor de diervoeding bestemde olie of mengvet mee te maken, wordt als producent beschouwd en moet als dusdanig het document 'AC-02: Productie van diervoeders' toepassen. Dit impliceert namelijk het bekomen van een

erkenning en de toepassing van monitoring voor de dioxines en dioxineachtige PCB's.

De opslag van opeenvolgende loten in eenzelfde silo wordt niet beschouwd als een vetmenging. Hierbij wordt aangenomen dat opeenvolgende opslag gebeurt met een tijdelijke scheiding van de verschillende in de silo aanwezige loten. Dit betekent dus dat enkel een restant van het voorgaande lot eventueel kan aanvaard worden zonder dit als « mengsel » te beschouwen

Tijdens het opslaan worden voeders in bulk voor herkauwers bewaard in bedrijfsruimten die fysiek gescheiden zijn van die waar dierlijke eiwitten die in de voeding van niet-herkauwers zijn toegestaan (overeenkomstig bijlage IV bij Verordening (EG) nr. 999/2001) en voeders die dergelijke eiwitten bevatten, in bulk worden bewaard.

5.2. Meet-, doseer- en controleapparatuur

Er moet een lijst bestaan van alle meet-, doseer- en controleapparatuur in de onderneming. Dit zijn bijvoorbeeld weegtoestellen, thermometers, vochtigheidsmeters, doseerapparatuur.

Van deze apparatuur moet duidelijk zijn vastgelegd:

- Wat de minimaal en maximaal toegelaten belasting of meetbereik is;
- Wat de nauwkeurigheid van het apparaat is;
- Wat de toegelaten afwijking van het apparaat is.

Wanneer de nauwkeurigheid van het apparaat de toegelaten afwijking overschrijdt, dient deze te worden gekalibreerd of vervangen.

De apparatuur moet eenvoudig te reinigen zijn.

De weegapparatuur moet worden afgestemd op de af te wegen hoeveelheid.

Weegapparatuur die wordt gebruikt om goederen te wegen die verkocht zullen worden (bvb. weegbruggen, afzakinstallaties), moeten elke 4 jaar worden geïjkt. Deze ijking dient uitgevoerd te worden door een door de wetgever erkende controle-instelling. Ondernemingen in België vinden een lijst van erkende instellingen terug op de website van de FOD Economie, dienst Metrologie.

Weegapparatuur voor intern gebruik moet regelmatig worden gecontroleerd en gekalibreerd.

De frequentie van kalibratie en controle moet door het bedrijf worden bepaald (bvb. op basis van een gevarenanalyse).

Deze voorschriften en frequenties moeten vastliggen in procedures. De registraties moeten worden bijgehouden.

5.3. Drogen

De droging bestaat uit een mechanische fase van (facultatieve) voorreiniging en een droogfase. De lucht die de warmte doorheen het te drogen product transporteert, moet schoon zijn. Het is van belang dat deze geen besmettingsbron vormt voor het diervoeder.

Opgelet, door rechtstreeks contact met de verbrandingsgassen kunnen de producten tijdens het droogproces eventueel worden gecontamineerd met toxische stoffen.

Door de controle van het vochtgehalte van het uitgaande product, de controle van de temperatuur van het product en van de lucht kan men deze stap beheersen.

5.4. Reinigen en/of sorteren

Hierdoor kan men vreemde lichamen verwijderen en/of de diervoeders onderling scheiden.

Het is essentieel dat men nagaat of de producten die voortkomen uit deze procedés (sorteerresten bvb.) voldoen aan de nagestreefde specificaties. Hun mogelijk gebruik moet het voorwerp uitmaken van een specifieke evaluatie.

Systemen ter preventie van stofexplosie

Fijne deeltjes van diervoeders uit toestellen die gebruikt worden voor de preventie van stofexplosie kunnen teruggebracht worden naar het lot van herkomst.

Diervoeders mogen geen giftige stoffen of voor de gezondheid van mensen of dieren schadelijk stof bevatten.

5.5. Verpakking

De keuze van het verpakkingsmateriaal is afhankelijk van:

- de aard van het te verpakken diervoeder;
- de beheersing van de risico's die verband houden met een besmetting waarvan het verpakkingsmateriaal aan de basis ligt;
- de beheersing van de risico's die verband houden met een besmetting die langs het verpakkingsmateriaal wordt overgedragen.

In uitzonderlijke gevallen (bvb. vloeibare producten), kan gebruik worden gemaakt van herbruikbare recipiënten. In dit geval moet de onderneming een reinigingsmethode van de recipiënten instellen waarmee de voedselveiligheid van de producten die erin verpakt zullen worden is gewaarborgd.

Tijdens het verpakken en vervoeren worden voeders in bulk voor herkauwers bewaard in bedrijfsruimten die fysiek gescheiden zijn van die waar dierlijke eiwitten die in de voeding van niet-herkauwers zijn toegestaan (overeenkomstig bijlage IV bij de Verordening (EG) nr. 999/2001), en voeders die dergelijke eiwitten bevatten, in bulk worden bewaard.

Etikettering en bestemming van het product

Het etiket van de producten moet duidelijk laten zien of ze bestemd zijn voor diervoeders of voor andere doeleinden. Het is met name om deze reden dat de wet vermeldingen zoals « toevoegingsmiddel », « voormengsel », « voedermiddelen », « mengvoeders », enz. oplegt.

Als van een bepaald lot van een product wordt verklaard dat dit niet bestemd is voor gebruik in diervoeders, mag deze verklaring achteraf door een exploitant in een later stadium van de keten niet worden gewijzigd.

6. Traceerbaarheid

De ondernemer neemt passende maatregelen om te waarborgen dat de op- en overgeslagen diervoeders effectief kunnen worden getraceerd. De ondernemer heeft een registratie waarin ten minste is opgenomen:

- soorten producten per opdrachtgever;
- hoeveelheden;
- kopieën van de eventuele begeleidende documenten (bvb. garantieverklaringen, certificaten);
- de coördinaten van de afnemers van de dienst van op- en overslag.

In het kader van autocontrole is het bedrijf niet verplicht om een staal voor traceerbaarheid te nemen van inkomende en uitgaande producten. Niettemin is het nemen van een staal een maatregel die de traceerbaarheid versterkt en waarvan de toepassing kan worden aanbevolen.

7. Producten met afwijkingen

Opslagruimten waar besmette loten in opgeslagen zijn, dienen zorgvuldig te worden gereinigd zodat herbesmetting van volgende loten wordt vermeden. Hiervoor dient een procedure te zijn vastgelegd.

Stof

Het stof afkomstig van de vloer of van andere oppervlakken mogen niet geïncorporeerd worden in diervoeders. Het gaat hier specifiek over het stof dat zich mettertijd ophoopt in het bedrijf en niet over een occasionele uitstoot van stof afkomstig van poedervormige of meelachtige (bloemige) diervoeders tijdens bijvoorbeeld de vermaling of de levering. Na het lozen van een stoffig product in de verzamelbunker blijven gewoonlijk nog resten van het product in de vrachtwagen of op de roosters achter. Het gaat dikwijls over aanzienlijke hoeveelheden van het product die dan in de bunker kunnen geveegd worden en zo teruggevoerd worden naar het lot.